

Lieta C-176/22

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2022. gada 8. marts

Iesniedzējtiesa:

Spetsializiran nakazatelen sad (Bulgārija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2022. gada 8. marts

Prokuratūra:

Spetsializirana Prokuratura

Apsūdzētās personas:

BK

ZhP

LĒMUMS

Datums: 2022. gada 8. marts

Pilsēta: Sofija

Spetsializiran nakazatelen sad (Specializētā krimināllietu tiesa)

[..]

[..]

- 1 [..] Iesniedzējtiesa ir nolēmusi iesniegt Eiropas Savienības Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu par Direktīvas 2012/13 6. panta piemērošanu.

Ņemot vērā šo lēmumu, iesniedzējtiesai rodas vēl viens jautājums, proti, vai tai ir jāaptur lietas izskatīšana vai arī tā var to turpināt saistībā ar jautājumiem, par kuriem nav ticis iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Tā kā jautājums par pamatlīetas izskatīšanas apturēšanu, iesniedzot lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, ir reglamentēts Savienības tiesībās – Tiesas statūtu 23. pants –, bez šaubām, to nevar izskatīt, nesāņemot Tiesas atbildi, kas vienīgā var sniegt saistošu Savienības tiesību interpretāciju.

- 2 Tāpēc ir jāiesniedz turpinājumā izklāstītais lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Prejudiciālais jautājums

Vai Tiesas statūtu 23. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to valsts tiesai, kas ir iesniegusi lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantu, ir pienākums apturēt pamatlietas izskatīšanu kopumā vai arī pietiek ar to, ka lietas izskatīšana tiek apturēta tikai tajā daļā, kas attiecas uz prejudiciālo jautājumu?

Fakti

- 3 2021. gada 26. februārī *Spetsializirana prokuratura* (Specializētā prokuratūra) cēla iesniedzējtiesā apsūdzību BK un ZhP. Tā šīs divas personas apsūdz par to, ka viņas kā policijas izmeklētāji esot vienojušās par noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu saskaņā ar *Nakazatelen kodeks* (Kriminālkodekss, turpmāk tekstā – “Kriminālkodekss”) 301. panta 1.–3. punktu un 302. panta 1) un 2) punktu, proti, pildot savus dienesta pienākumus, pieprasīt un pieņemt kukuļus (lai veiktu vai neveiktu dienesta darbības vai lai, veicot dienesta pienākumus, izdarītu noziedzīgu nodarījumu), kas izpaužas kā izspiešana, izmantojot ļaunprātīgi dienesta stāvokli (noziedzīgs nodarījums saskaņā ar Kriminālkodeksa 321. panta 6. punktu). Turpinājumā tiek norādīts, ka BK kā izdarītājs un ZhP kā atbalstītājs veica četras atsevišķas koruptīvas darbības pret diviem aizdomās turētajiem krimināllietā, kurā BK bija izmeklētājs (noziedzīgs nodarījums saskaņā ar Kriminālkodeksa 30[2]. panta 1) punktu un 2) punkta b) apakšpunktu, lasot tos kopā ar tā 301. panta 2. un 1. punktu, 26. panta 1. punktu un 20. panta 4. punktu).
- 4 Aizstāvība izvirzīja vairākus iebildumus. Viens no tiem, ko izvirzīja BK aizstāvība, bija par prokuratūras sniegtās četru koruptīvo darbību juridiskās kvalifikācijas pamatotību.
- Iesniedzējtiesa abas personas, no kurām BK saskaņā ar prokuratūras sniegto informāciju esot pieprasījis kukuļus, noplatināja par viņu attiecību ar apsūdzētajām personām precīzo raksturu. Šajā situācijā iesniedzējtiesa uzskata, ka BK aizstāvības izvirzītais iebildums ir pietiekami būtisks un ka, iespējams, būs jāveic nodarījuma pārkvalifikācija. Tāpēc iesniedzējtiesas ieskatā ir jāvērsas Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu par Direktīvas 2016/343 * 6. panta 3. un 4. punkta piemērošanu saistībā ar šo pārkvalifikāciju.
- 5 BK un ZhP aizstāvība apstrīd vēl citus apsūdzības aspektus. Tā it īpaši kritizē veidu, kādā BK un ZhP tika apcietināti, tostarp, kā tika atklāta iezīmētā nauda ZhP darba telpā (prokurors apgalvo, ka BK esot pieprasījis un saņēmis šo naudu no vienas no aizdomās turētajām personām, lai rīkotos dienesta ietvaros, proti, lai

* Autora piezīme: visdrīzāk ir domāta Direktīva 2012/13.

atdotu tai transportlīdzekli, kas bija nodrošināts kā noziedzīga nodarījuma izdarīšanas līdzeklis).

BK un ZhP apcietināšana notika to dienesta telpās. Dažas no tām (proti, koridori) bija aprīkotas ar videokamerām, ar kurām tika uzņemta daļa no aizturēšanas, kā arī vairākas to ierēdņu veiktās darbības, kuri piedalījās BK un ZhP apcietināšanā, ieskaitot vēlāko iezīmētās naudas atklāšanu ZhP darba telpā.

Iesniedzējtiesa nolēma noprotināt personas, kuras piedalījās BK un ZhP apcietināšanā vai tur atradās apcietināšanas brīdī, un pārbaudīt videouzņēmumus; turklāt tika pieprasīta šo videouzņēmumu tehniska ekspertīze.

- 6 Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanas brīdī pamatlietā tehniskā ekspertīze ir tikusi atzīta par pieņemamu, ir tikušas noprotinātas dažas no personām, kuras piedalījās BK un ZhP apcietināšanā (vismaz trīs citas personas vēl ir jānoprotina) un ir tikuši daļēji pārbaudīti vienas videokameras uzņēmumi (pārējā daļa, tāpat kā citu videokameru uzņēmumi vēl ir jāpārbauda).

Neatkarīgi no minētā, par pieņemamiem vēl nav atzīti pierādījumi, kas ir tikuši iegūti ar īpašiem izlūkošanas līdzekļiem, proti, slēptu videokameru un slēptu mikrofonu, ko valkāja viens no aizdomās turētajiem, tiekoties ar BK un ZhP.

Turklāt aizstāvībai ir iespēja iesniegt savus papildu pierādījumus.

- 7 Ņemot vērā minēto, iesniedzējtiesai būtu iespējams turpināt lietas izskatīšanu, neņemot vērā lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu. It īpaši tā varētu turpināt vākt pierādījumus. Šie pierādījumi ir saistīti ar citiem jautājumiem, par kuriem nav ticis iesniegts lūgums.

Tikai pabeidzot pierādījumu vākšanu, iesniedzējtiesa apturētu tiesvedību, lai sagaidītu Tiesas atbildi.

Pēc šīs atbildes saņemšanas tā atsāktu lietas izskatīšanu, vajadzības gadījumā, sniedzot attiecīgu norādi uz, iespējams, šajā lietā veicamo juridisko pārkvalifikāciju un pēc lietas dalībnieku uzklaušanās pieņemot lēmumu pēc būtības.

- 8 Taču ir jāatgādina, ka, iesniedzot lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, iesniedzējtiesa piemēro Savienības tiesības, tostarp Tiesas statūtu 23. pantu.

Tādējādi ir jānoskaidro, vai šī tiesību norma pieļauj šādu rīcību.

Savienības tiesības

- 9 Līgums par Eiropas Savienības darbību (OV 2012, C 326, (47. lpp.)), 3. protokols par Eiropas Savienības Tiesas statūtiem (OV 2016, C 20(2), 210. lpp.)).

“23. pants

Gadījumos, uz kuriem attiecas Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pants, attiecīgā dalībvalsts tiesa dara zināmu Tiesai savu lēmumu apturēt lietas izskatīšanu un nodot lietu Tiesai. Tiesas sekretārs šo lēmumu pēc tam paziņo pusēm, dalībvalstīm un Komisijai, kā arī Savienības iestādei vai struktūrai, kas pieņēmusi aktu, kura spēkā esamība vai interpretācija tiek apstrīdēta.”

Jautājuma pamatojums

- 10 Iesniedzējtiesas ieskatā ir acīmredzami, ka lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšana nenovēršami aptur valsts tiesas lēmuma pieņemšanu par uzdoto jautājumu. Tieši tāpēc, ka iesniedzējtiesa pati nevar lemt par šo jautājumu bez Tiesas sniegtās interpretācijas, tai noteikti ir jāatliek sava lēmuma pieņemšana līdz Tiesas atbildes saņemšanai.
- 11 Taču valsts tiesai, kas izskata sarežģītu apsūdzību, bieži ir jāveic procesuālas darbības, kas attiecas arī uz citiem jautājumiem, kas nav tikuši uzdoti.
- 12 Tikai no tehniskā viedokļa vien nebūtu sarežģīti Tiesas statūtu 23. pantā paredzēto apturēšanu piemērot nevis visai pamatlietai, bet gan tikai daļai, attiecībā uz kuru ir ticis iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu. Tātad saistībā ar citiem jautājumiem lietas izskatīšana varētu turpināties.

Pamatlietā šāda tehniska iespēja pastāv (skat. iepriekš 6. un 7. punktu).

Tomēr katrā ziņā vispirms būtu jāsaņem Tiesas atbilde uz šo lūgumu, pirms tiek pieņemts lēmums pēc būtības.

- 13 Tādējādi tiktu samazināts zaudētais ar tiesvedības apturēšanu saistītais procesa laiks. Tas nozīmētu, ka tiek ievērots saprātīgs lietas izskatīšanas termiņš (Hartas 47. panta 2. punkts).

Lietas izskatīšana saprātīgā termiņā ir princips, kas ir aizsargāts ar Savienības tiesībām (sprieduma C-8/19, ECLI:EU:C:2019:110, 32. punkts). To nevajadzētu atstāt neievērotu, lai aizsargātu citu principu, proti, pareizu Savienības tiesību piemērošanu valsts tiesā. Abi principi ir jālīdzsvaro, un viena principa ievērošana nevar nozīmēt otra principa atstāšanu bez ievēribas.

- 14 Valsts tiesai nevajadzētu likt izvēlēties, vai nu iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, kas nozīmētu nevajadzīgu visas lietas izskatīšanas apturēšanu, vai atteikties no šāda lūguma iesniegšanas, lai izvairītos no šādas apturēšanas un varētu pieņemt lēmumu saprātīgā termiņā.

Šai izvēles iespējai var būt preventīva iedarbība uz valsts tiesu tikai tad, ja runa ir par iespēju iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

- 15 Nedrīkst aizmirst, ka kompetentās valsts iestādes ieceļ katru tiesnesi amatā, lai viņš veiktu valsts juridiskas funkcijas. Viņa uzdevums it īpaši ir izlemt par tam

iesniegtajiem jautājumiem, lai pieņemtu lēmumu attiecīgajā lietā. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir tikai tehnisks līdzeklis, lai nodrošinātu tiesas lēmuma tiesiskumu no Savienības tiesību viedokļa. It īpaši lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšana nav nedz valsts tiesvedības priekšmets, nedz arī tiešs valsts tiesas uzdevums.

- 16 Turklāt veids, kā ir jānotiek valsts kriminālprocesam, tostarp noteikumi par tā apturēšanu, neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā. Savienības tiesībās neapšaubāmi ir reglamentēts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam; tajā ir reglamentēts arī jautājums par pamatlīetas izskatīšanas apturēšanu tikai tad, ja šī apturēšana ir nepieciešama, lai nodrošinātu, ka Tiesas nolēmumam par šo lūgumu tiek panākts lietderīgs iznākums.

Savienības tiesību piemērošanai noteiktās jomās, kuras attiecas uz krimināltiesībām un kriminālprocesu, nebūtu jāskar citi jautājumi, kas ar tām nav tieši saistīti (LESD 82. un 83. pants, lasot tos kopā ar tā 2. panta 2. punktu un 4. panta 2. punkta j) apakšpunktu).

- 17 Līdz ar to rodas jautājums par to, vai Tiesas statūtu 23. pants ir jāinterpretē atbilstoši samērīguma principam tādējādi, ka saskaņā ar šo tiesību normu valsts tiesvedību drīkst apturēt tikai daļā, kas ir saistīta ar lēmuma pieņemšanu par uzdoto prejudiciālo jautājumu. Dažos gadījumos tas ļautu turpināt valsts tiesvedību tās pārējās daļās un apturēt tikai pēc atbilstošo procesuālo darbību pabeigšanas, lai sagaidītu Tiesas atbildi.

Vai arī minētā tiesību norma ir jāinterpretē tādējādi, ka tā uzliek valsts tiesai pienākumu apturēt valsts tiesvedību kopumā, nepārbaudot, vai uzdotais jautājums ir par problēmu, saistībā ar kuru lēmuma pieņemšana var tikt atlikta, kamēr tiek veiktas citas procesuālās darbības, piemēram, pierādījumu vākšana?

- 18 Uz līdzīgu problēmu tika norādīts sprieduma C-379/19 (ECLI:EU:C:2021:1034) 80. punktā. Tajā tika izklāstīta iesniedzējtiesas sniegtā informācija par to, ka pamatlīetas izskatīšanas apturēšana otrajā instancē esot tikusi atcelta un ka tiesvedība par citiem jautājumiem esot turpinājusies.

Taču šajā ziņā ir acīmredzami, ka Tiesa ir turpinājusi izskatīt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu un pati ir atbildējusi uz uzdotajiem jautājumiem pēc būtības (155.–175., 214.–263. punkts). Šī lūguma pieņemamība tika vērtēta citā aspektā, nevis saistībā ar to, ka pamatlīetas izskatīšana turpinājās un netika apturēta (137.–141. punkts).

Šajā kontekstā rodas arī jautājums par Tiesas statūtu 23. pantā paredzētā pienākuma apturēt pamatlīetas izskatīšanu raksturu, šī pienākuma apjomu un neizpildes sekām.

- 19 Ņemot vērā minēto, iesniedzējtiesa uzskata, ka tai ir jāaptur pamatlīetas izskatīšana kopumā. Tā ir jārikojas, ņemot vērā prejudiciālā jautājuma raksturu. Ja iesniedzējtiesa, neņemot vērā šī jautājuma uzdošanu, turpinātu lietas izskatīšanu,

veicot 6. un 7. punktā minētās darbības, būtu pamatotas šaubas par to, ka tā tādējādi neievēro Savienības tiesības.

Turklāt, veicot šīs darbības, iesniedzējtiesa liegtu Tiesas atbildei jebkādu lietderīgo iedarbību, kas lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu padarītu par nepieņemamu.

Tāpēc tiesa pieņem šādu

LĒMUMU:

ATCELT 2022. gada 15. martā un 2022. gada 25. martā paredzētās tiesas sēdes.

TIESVEDĪBA TIEK APTURĒTA.

Eiropas Savienības Tiesai tiek IESNIEGTS LŪGUMS SNIEGT PREJUDICIĀLU NOLĒMUMU ar iepriekš 2. punktā izklāstīto saturu.

[..]